

Beheerplan schone wegen 2013-2018

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Auteur
R. de Rijk

Registratienummer
13.0044683
Datum
30 september 2013

Versie
3.0

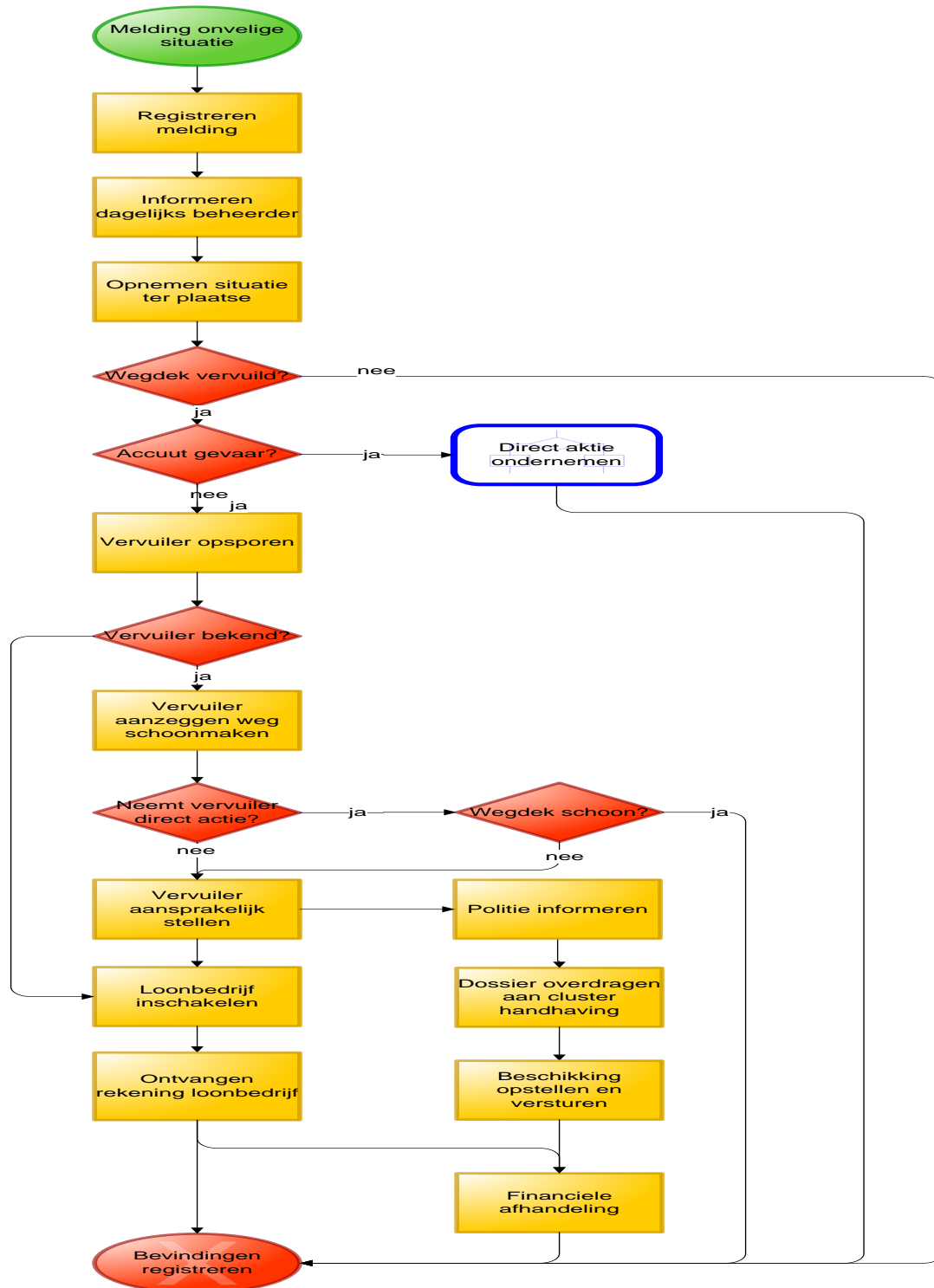
Status
Eindconcept

Afdeling
Afdeling Waterkeringen & Wegen

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) beheert in 32 van de 38 gemeenten ruim 1400 kilometer wegen en is daarmee een van de grootste wegbeheerders van Noord-Holland. Het gaat hierbij voornamelijk om gebiedsontsluiting- en erftoegangswegen (type I en II) buiten de bebouwde kom in de zin van de Wegenwet. Slechts een klein deel (ruim 140 kilometer) ligt binnen de bebouwde kom in de zin van de Wegenverkeerswet. Wegvervuiling komt dagelijks voor en moet adequaat bestreden worden. Dit beheerplan geeft handvatten om dit aan te pakken. Ook wordt er in dit plan aandacht besteed aan preventie.	5
2	Algemeen	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Positie beheerplan schone wegen	6
2.3	Evaluatie wegvervuiling 2011	7
3	Wet en regelgeving	7
4	soorten vervuiling	8
4.1	Olie	8
4.2	Klei	9
4.3	Proces politie	10
4.4	Proces Hhnk werkdag	12

12

4.5 Proces Hhnc na werktijd

13

5 plaatsen waarschuwingsborden

14

13

Bijlage 1 Flyer klei op de weg

14

Bijlage 2 Meldingsformulier

16

1 Samenvatting

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) beheert in 32 van de 38 gemeenten ruim 1400 kilometer wegen en is daarmee een van de grootste wegbeheerders van Noord-Holland. Het gaat hierbij voornamelijk om gebiedsontsluiting- en erftoegangswegen (type I en II) buiten de bebouwde kom in de zin van de Wegenwet. Slechts een klein deel (ruim 140 kilometer) ligt binnen de bebouwde kom in de zin van de Wegenverkeerswet. Wegvervuiling komt dagelijks voor en moet adequaat bestreden worden. Dit beheerplan geeft handvatten om dit aan te pakken. Ook wordt er in dit plan aandacht besteed aan preventie.

Het Wegenbeleidsplan 2012-2017 en de evaluatie wegvervuiling 2012 dienen als input voor het beheerplan "schone wegen". Het wegenbeleidsplan stelt dat het maatschappelijke gewenste effect dat het hoogheemraadschap wil bereiken is: 'Veilige wegen'. Verkeersveiligheid staat dan ook op de eerste plaats en gaat altijd voor op bereikbaarheid, berijdbaarheid en inpassing van de wegen in het landschap.

2 Algemeen

2.1 Inleiding

Het Hoogheemraadschap wordt dagelijks geconfronteerd met wegvervuiling.

Wegvervuiling kan ontstaan door verschillende factoren. Er wordt alleen beschreven hoe er wordt omgegaan met Olie en klei op de weg. Voor kadavers en asbest zijn er werkinstructies op intranet en andere soorten van vervuiling behoeven geen instructies maar kunnen als opdracht worden gegeven aan de onderhoudsdienst. Olieverontreiniging wordt meestal veroorzaakt door een defect of n.a.v. een ongeluk. Verontreiniging door klei wordt meestal door oogstwerkzaamheden veroorzaakt en dan met name door het niet goed schoonmaken van de landbouwvoertuigen die uit het land komen en de openbare weg oprijden. De pieken liggen voornamelijk tijdens het oogstseizoen in de maanden oktober, november, december, januari en februari. Andere soorten vervuiling die geen verdere uitleg behoeven dan simpel opruimen worden in dit plan buiten beschouwing gelaten. Het beheerplan heeft als doel om de verontreiniging op uniforme en transparante wijze te behandelen. Dit komt de verkeersveiligheid ten goede. Ook is het de bedoeling om het aantal meldingen terug te dringen.

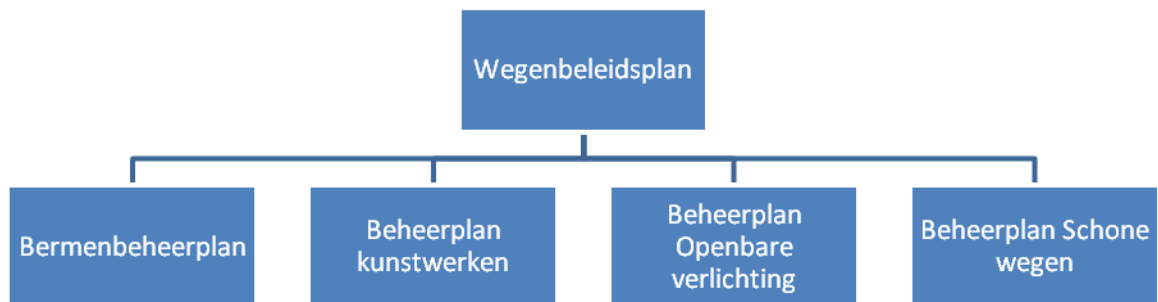
Olie op wegdek

Klei op wegdek

2.2 Positie beheerplan schone wegen

2.3 Evaluatie wegvervuiling 2011

In 2004 is beleid vastgesteld om verkeersongevallen door wegvervuiling als gevolg van agrarische werkzaamheden zoveel mogelijk te voorkomen.

Dit beleid is in 2011 getoetst en daarin zijn een aantal aanbevelingen gedaan die als input dienen voor dit beheerplan. Een aantal suggesties die uit deze evaluatie naar voren kwam zijn:

- Doelstellingen van het beleid SMART maken;
- Vorderingen met betrekking tot het behalen van de doelstelling monitoren;
- Wijze vaststellen om de monitoring uit te werken;
- Problemen beter definiëren;
- Communicatie uitgebreid aanpakken; richting agrariërs en agrarische partijen, liefst meertalig;
- Samenwerking met overige overheden oppakken: provincie, gemeenten, politie;
- Samenwerking tussen alle clusters die bij 'Klei op de weg' betrokken zijn bevorderen;
- BOA's effectief inzetten;
- Zichtbaar zijn als wegbeheerder, handhaven en lik-op-stuk-beleid voeren.

3 Wet en regelgeving

Voor het wegenbeheer is de volgende wet- en regelgeving relevant:

Wegenwet

De openbaarheid en het beheer en onderhoud van wegen worden beschreven in de Wegenwet. Deze wet beschrijft ook de onderhoudsplicht (artikel 15.1) en de zorgplicht (artikel 17) door de beheerder en een eventuele overdracht daarvan aan een andere beheerder. Het onderhoud richt zich op de bruikbaarheid en de instandhouding van de wegen.

Ook regelt de Wegenwet het opstellen en onderhouden van leggers der wegen en het vaststellen van de bebouwde kom door provincies.

Wegenverkeerswet 1994

De Wegenverkeerswet 1994 (Wvw) verplicht de wegbeheerder om de verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen berijdbaar te houden, de bereikbaarheid te waarborgen, milieuhinder en aantasting van het landschappelijk karakter te beperken of te voorkomen en het energiegebruik te beperken.

De wegbeheerder is bevoegd om in dit kader aanvullende regels te stellen.

Van belang zijn ook het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV) en het besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW).

In de Wvw en het BABW zijn onder meer bepalingen opgenomen voor het vaststellen van grenzen van de bebouwde kom door gemeenten.

Wet herverdeling wegenbeheer 1993

Op basis van de Wet herverdeling wegenbeheer (Whw) uit 1993 is HHNK in een aantal gemeenten beheerder van wegen buiten de bebouwde kom in de zin van de Wegenwet.

Als gevolg van oude afspraken beheert het hoogheemraadschap in diverse gemeenten echter ook nog wegen binnen de bebouwde kom. In 2013 vindt een landelijke evaluatie van de Whw plaats.

Wegenverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Het hoogheemraadschap heeft vanaf 25 mei 2013 een eigen Wegenverordening vastgesteld, die geldt voor de wegen die het hoogheemraadschap in beheer heeft. In deze verordening staan verboden en vergunningsplichtige activiteiten. Het is mogelijk geworden om vergunningen te vervangen door algemene regels, al dan niet in combinatie met een meldingsplicht.

De verordening bevat verder de verplichting om voor de aanleg of wijziging van een weg door of in opdracht van HHNK een projectplan vast te stellen.

Keur

Artikel 11 Intrekking

Bij de vaststelling van de Keur HHNK 2009 zijn de artikelen 19 tot en met 21 van de Keur HHNK 2006, die betrekking hebben op de wegen van het hoogheemraadschap, gehandhaafd. Voor het overige is de Keur HHNK 2006 toen ingetrokken. Met de vaststelling van de Wegenverordening zijn de artikelen 19 t/m 21 van de Keur HHNK 2006 vervallen.

4 soorten vervuiling

Er zijn diverse soorten vervuiling die de verkeersveiligheid aantasten met ieder zijn eigen aanpak. Voor allen geldt, dat als eerste de veiligheid gewaarborgd moet worden. Dus het zo snel mogelijk veilig stellen van de gevaarlijke situatie heeft prioriteit. Dit kan door middel van het waarschuwen van de medeweggebruikers voor het ontstane gevaar. Dit gebeurt meestal door een waarschuwingsbord met snelheidsbeperking. Voor verwijderen van kadavers en verwijdering van asbest zijn werkinstructies opgesteld (personeelsplein/arbohandboek/werkinstructies/kadaver verwijdering/ verwijdering asbest).

Voor alle andere soorten vervuiling zijn geen andere procedures /instructies nodig. Het laten verwijderen door de eigen onderhouds- of storingsdienst is voldoende.

Dit beheerplan beperkt zich dan alleen tot het verwijderen van olie en klei.

4.1 Olie

Vervuiling door olie kan op 2 manieren worden behandeld.

Een relatief klein oliespoor met weinig kans op milieuschade kan worden behandeld met absorptiekorrels of een combinatie van absorptiekorrels met zand.

Is er relatief veel olie op de weg dan wordt er voor gekozen om de olie te laten verwijderen door een erkend bedrijf.

Voor beide methodes geldt dat de weggebruikers worden geïnformeerd, d.m.v. het zo snel mogelijk plaatsen van waarschuwingsborden (J20 en snelheidsbeperking).

4.2 Klei

Het meest voorkomend gevaar voor verkeersonveilige situaties ontstaat door klei op de weg. Het gevaar ontstaat pas als het wegdek niet schoon wordt gemaakt na het oogsten. En dan met name bij neerslag, als het wegdek vochtig wordt, ontstaat er een gevaarlijk glad wegdek.

Als zo'n melding binnenkomt wordt deze overdag doorgegeven aan de beheerder van het gebied, waarna deze gaat kijken en actie onderneemt. In eerste instantie wordt de vervuiler opgespoord en aangesproken, waarna deze het zelf gaat opruimen. Als de overtreder niet bereid is om de klei van de weg te verwijderen kan worden opgetreden middels spoedeisende bestuursdwang. In dat geval maakt het hoogheemraadschap de weg schoon en worden de kosten in rekening gebracht bij de overtreder. Is de dader niet te traceren dan laat de beheerder het opruimen doen door een loonwerker, of de afdeling Onderhoud. Later wordt alsnog geprobeerd om de dader op te sporen, waarna alsnog een mededeling van spoedheidshalve bestuursdwang wordt gedaan en de kosten daarna in rekening worden gebracht.

De melding van klei op de weg wordt geregistreerd door frontoffice in het meldingsysteem Clientèle. Na afhandeling wordt de frontoffice geïnformeerd door de behandelaar (meldingsformulier Bijlage 2) over hoe het is afgelopen met deze melding.

Buiten werktijd wordt de dienstdoende beheerder geïnformeerd over klei op de weg.

De beheerder gaat of laat kijken en volgt het protocol: opsporen dader, aanspreken dader en zorgt dat het opgeruimd wordt. Is de dader niet bekend dan wordt de situatie zo snel mogelijk veilig gesteld en opgelost. Later wordt alsnog geprobeerd de dader op te sporen om deze de rekening te laten betalen. De melding wordt vanzelf (hoe gaat dat: vanzelf?) geregistreerd door A2 en doorgegeven aan frontoffice. Na afhandeling wordt de frontoffice geïnformeerd door de behandelaar (meldingsformulier Bijlage 2) over hoe het is afgelopen met deze melding. Als de vervuiling intern wordt gesignaleerd laat de beheerder de melding registreren bij de frontoffice en informeert na afhandeling de frontoffice.

Om het aantal meldingen te reduceren wordt er overdag in de maanden oktober, november, december, januari en februari door de dagelijksbeheerder (of een daartoe aangewezen medewerker vanuit de voormalige onderhoudsploeg) preventief extra door het gebied gereden. Dit

om vooraf afspraken te maken en de agrariër die aan het oogsten is te instrueren. Ook wordt de flyer (bijlage1) gebruikt om agrariërs te wijzen op hun plichten. Het is de bedoeling dat er per jaar een reductie van 5 % op het aantal meldingen is.

4.3 Proces politie

Klei op wegen

De wegbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn wegen en zal dus zelf moeten zorgdragen voor verwijdering van klei op de weg. Bij escalatie kan er een beroep gedaan worden op de politie, die de mogelijkheid heeft om een proces-verbaal op te maken. Bij een ongeval waarbij er sprake is van klei of olie op de weg is de veroorzaker direct aansprakelijk. Het hoogheemraadschap, als wegbeheerder, zal om aansprakelijkheid te vermijden, moeten kunnen aantonen dat hij direct actie heeft ondernomen.

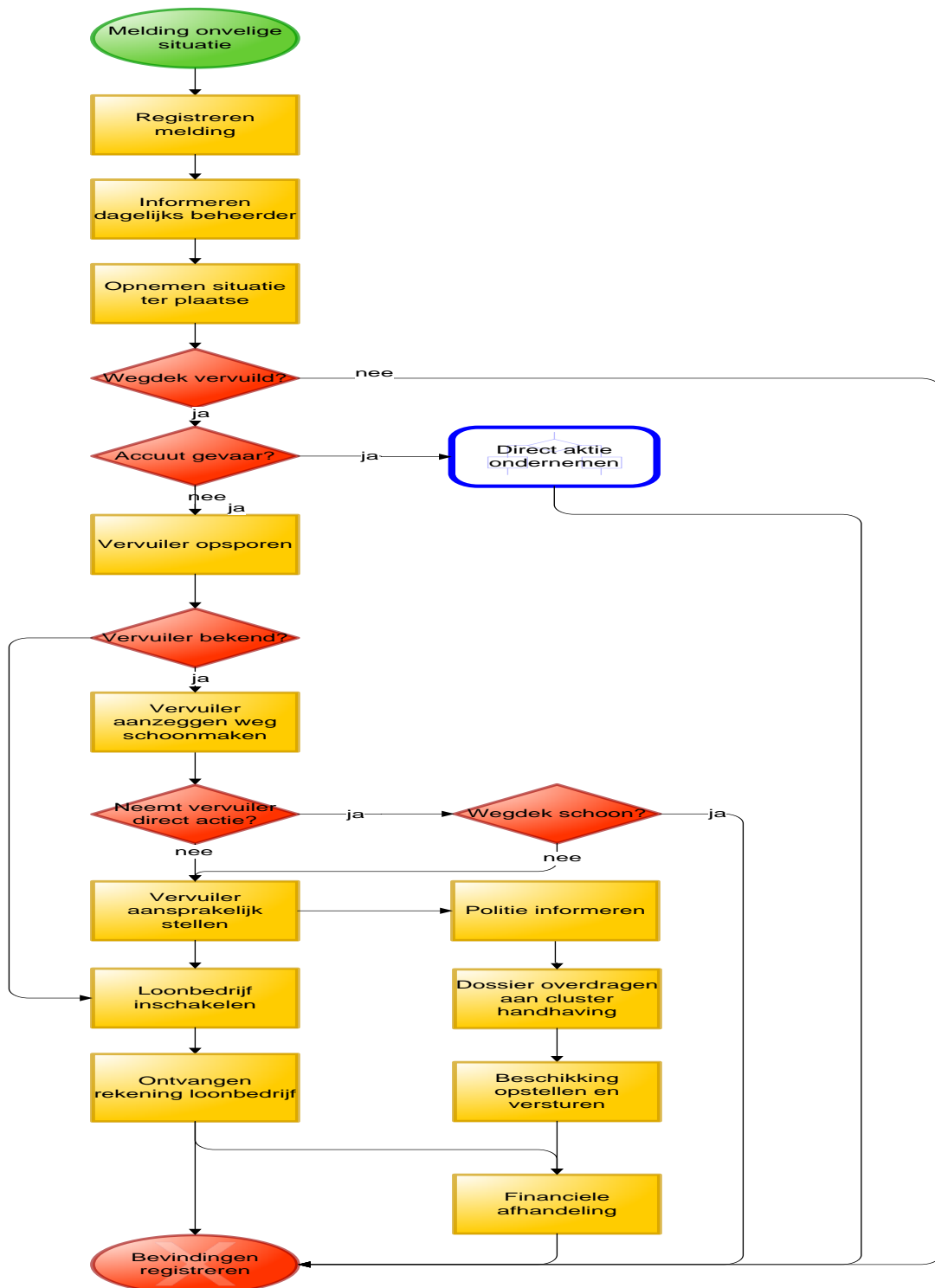
Als het hoogheemraadschap (nog) niet in de gelegenheid is om de weg te schonen, omdat de vervuiling recent is opgetreden, is van nalatigheid geen sprake.

Om eventuele aansprakelijkheidsstellingen te kunnen pareren zal het hoogheemraadschap moeten kunnen aantonen dat er direct actie is ondernomen. Het is dan ook aan te bevelen om de handelingen van het hoogheemraadschap te registreren.

Het direct (laten) plaatsen van waarschuwborden is een goed middel om de weggebruikers te waarschuwen, waarna er opgeruimd kan worden.

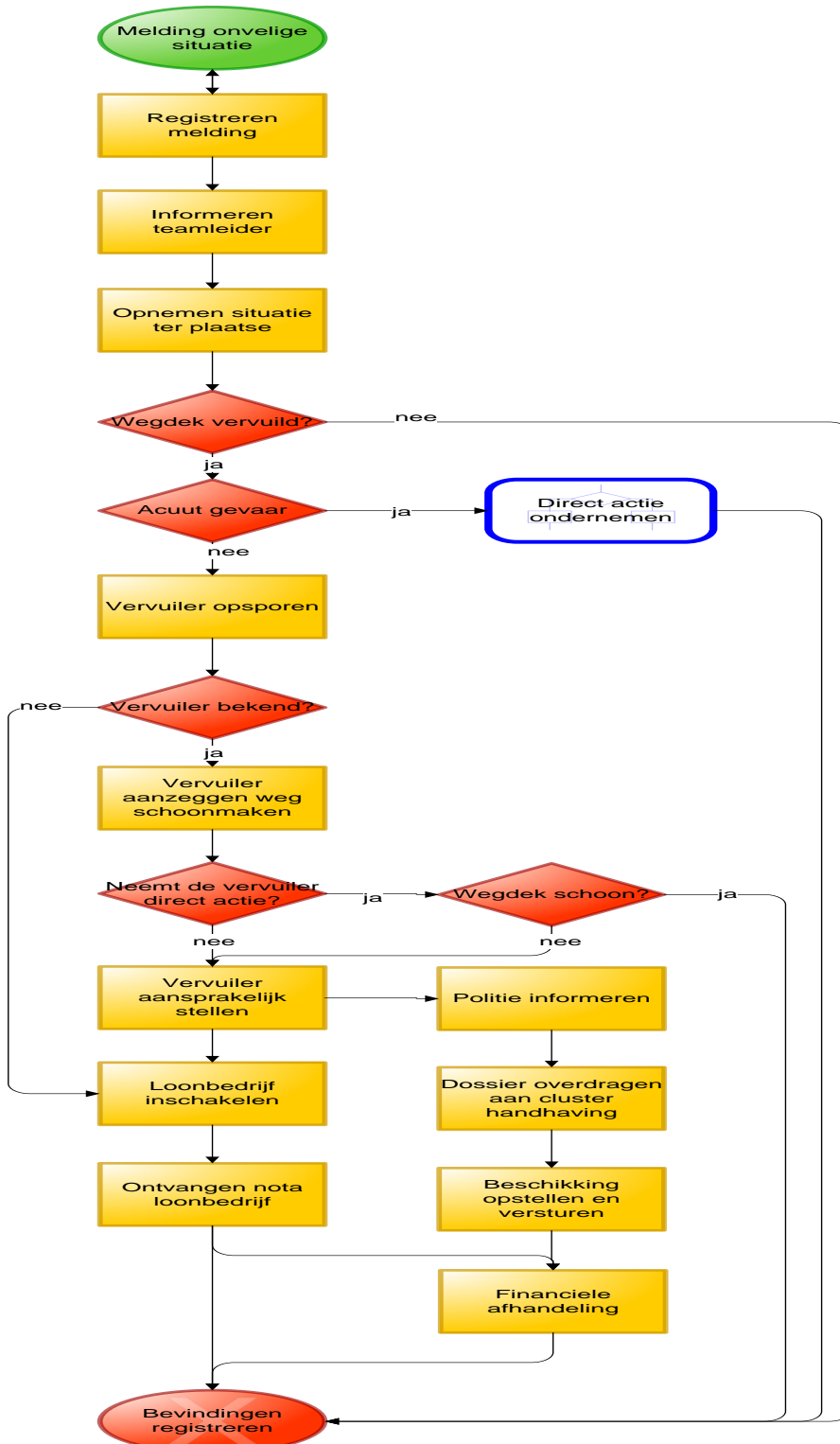

4.4 Proces Hhnk werkdag

4.5 Proces Hhnk na werktijd

5 plaatsen waarschuwborden

Om de attentiewaarde van de borden optimaal te houden :

- Het is niet toegestaan de borden te plaatsen op wegen waar (nog) geen vervuiling aanwezig is. Indien de borden toch geplaatst worden voordat de weg vervuild is, of nog aanwezig zijn nadat de weg gereinigd is, dienen de borden te worden "weggedraaid" waardoor het bord evenwijdig aan de weg- as staat (en dus niet zichtbaar is voor de weggebruiker).
- borden moeten geplaatst worden op ongeveer 50 meter vóór het begin van het besmeurde weggedeelte, aan de rechter kant van de weg. Indien deze afstand niet kan worden gerealiseerd i.v.m. een wegaansluiting moet het bord direct na de aansluiting geplaatst worden.
- Het verkeer moet minimaal 160 meter vrij zicht hebben op de borden (niet achter bomen, verkeersborden e.d.).
- De borden moeten zodanig geplaatst worden dat het zicht op het verkeer en andere verkeerstekens (bv. verkeersborden) niet wordt belemmerd.
- De borden moeten altijd schoon en goed zichtbaar zijn. Dit dient dit ook regelmatig gecontroleerd te worden.
- De zijkant van het bord dient, indien mogelijk, ongeveer 1 meter uit de kant van de verharding te staan. Plaats de borden handmatig en pas op voor eventueel in de grond aanwezige leidingen en kabels.
- De afstand tussen de onderkant van het onderbord en het maaiveld moet minimaal 1,20 meter bedragen.
- De palen moeten voldoende stevig in de grond worden geplaatst. Ook dient voorkomen te worden dat de borden scheef (gaan) staan, dus regelmatig controleren.

Bijlage 1 Flyer Klei op de weg

Klei op de weg Voorkom ongevallen plaats waarschuwingsborden!

Controle Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Klei op de weg kan door gladheid tot ongelukken leiden. Elk jaar controleert het Hoogheemraadschap de wegen op vervuiling. Dit geldt voor de plattelands- en verbindingswegen in ons beheer.

Er is een verplichting borden te plaatsen zodat weggebruikers op gevaarlijke situaties gewezen worden. Voorheen bood het Hoogheemraadschap aan landbouwbedrijven de mogelijkheid tot het lenen van waarschuwingsborden. Vanaf 2011 is deze extra service vervallen. Er werd relatief weinig gebruik van gemaakt en het gaf onduidelijkheid over de verantwoordelijkheid om de weg schoon te maken.

Borden plaatsen

De verplichting vooraf borden te plaatsen zodat weggebruikers op de gevaarlijke situatie gewezen worden blijft van kracht. Pas als de werkzaamheden zijn afgelopen en de weg weer schoon is, mogen de borden worden weggehaald.

Verantwoordelijkheid vervuiler

Het vervuilen van een weg is verboden, maar komt soms voor. De vervuiler is echter verantwoordelijk voor de wegvervuiling en gevolgen daarvan. Het is belangrijk te weten dat:

- De vervuiler inspanning dient te leveren om de vervuiling te voorkomen en
- Eventuele vervuiling zo snel mogelijk dient te verwijderen.
- Wanneer de weg vervuild is moeten de weggebruikers gewaarschuwd worden voor gevaarlijke situaties.

Eisen bebording

- Minimaal klasse II (retro reflecterend);
- Afmeting van 80 cm;
- Set borden bestaat uit een waarschuwingsbord (slipgevaar), onderbord met de tekst "klei" en daaronder een snelheidsbord met 30 km (J20, O602, A01).

De borden kunnen o.a. worden aangeschaft bij:

- Erdi B.V – www.ardi.nl Rechte Tocht 3-5 1507 BZ Zaandam telefoon: 075-6173357
- Brimos - www.brimos.nl 3^e industrieweg 10 8051 CL Hattum telefoon: 038-444 23 33

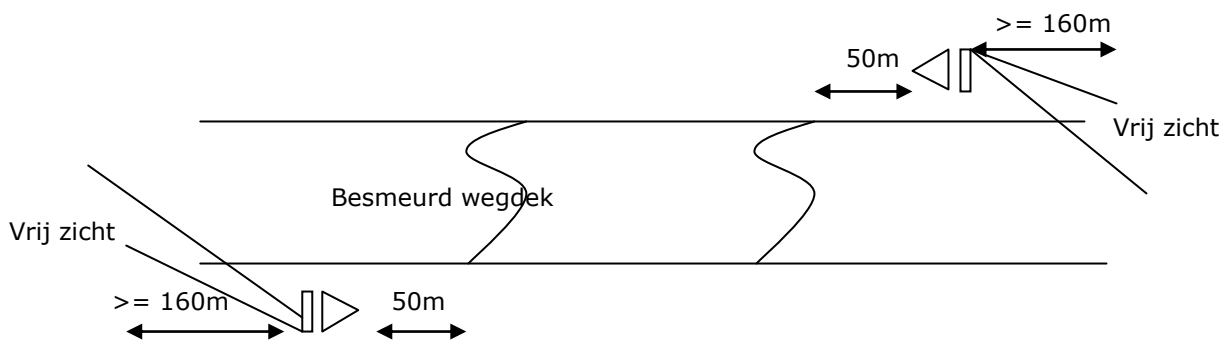
Instructie: Waarschuwingsborden plaatsen

Attentiewaarde waarschuwingsborden

Om de attentiewaarde van de borden optimaal te houden moet u met een aantal zaken rekening houden.

Aandachtspunten

- Het is niet toegestaan de borden te plaatsen op wegen waar (nog) geen vervuiling aanwezig is.
- Indien de borden toch geplaatst worden voordat de weg vervuild is, of nog aanwezig zijn nadat de weg gereinigd is, dienen de borden te worden "weggedraaid" waardoor het bord evenwijdig aan de weg-as staat (en dus niet zichtbaar is voor de weggebruiker).

- Borden moeten geplaatst worden op ongeveer 50 meter vóór het begin van het besmeurde weggedeelte, aan de rechterkant van de weg. Indien deze afstand niet kan worden gerealiseerd in verband met een wegaansluiting moet het bord direct na de aansluiting geplaatst worden.
- Het verkeer moet minimaal 160 meter vrij zicht hebben op de borden (niet achter bomen, verkeersborden en dergelijke).
- De borden moeten zodanig geplaatst worden dat het zicht op het verkeer en andere verkeerstekens (bijvoorbeeld verkeersborden) niet wordt belemmerd.
- De borden moeten altijd schoon en goed zichtbaar te zijn. U dient dit ook regelmatig te controleren.
- De zijkant van het bord dient, indien mogelijk, ongeveer 1 meter uit de kant van de verharding te staan. Plaats de borden handmatig en pas op voor eventueel in de grond aanwezige leidingen en kabels.
- De afstand tussen de onderkant van het onderbord en het maaiveld moet minimaal 1,20 meter bedragen.
- De palen moeten voldoende stevig in de grond worden geplaatst. U dient te voorkomen dat de borden scheef (gaan) staan. Dus regelmatig controleren.

Bijlage 2 Meldingsformulier

Formulier Klei op de weg	
Straat / weg:	
Adres:	
Kadastrale nummer:	Gemeente code: / Kadastrale sectie : / Perceelnummer:
Datum en tijdstip melding:	
Aard van de melding:	
Opgelost: ja / nee	
Zo ja, tijdstip:	
Wat is er gebeurd met de melding ? Schoon laten maken / Eigen dienst / Loonwerker / door vervuiler zelf	
Rekening wordt verhaald: ja / nee	
Naam beheerder:	

